

ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

สุนิษา สีขาว

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ และเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามสถานภาพ คือ เพศ และอายุ กลุ่มประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ เป็นครูที่สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 100 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 90 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น 0.95 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 90 คน ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 90 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ถ้าพบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะนำค่าคะแนนเฉลี่ยไปทำการทดสอบโดยวิธีเชฟเฟ่

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความร่วมมือ ด้านหลักความรับผิดชอบและด้านหลักความคุ้มค่า ทุกด้านที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
2. ครูที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ใน ภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05
3. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

คำสำคัญ

ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก, หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน

บทนำ

หลักธรรมาภิบาลเป็นทั้งหลักการขั้นพื้นฐานและยุทธศาสตร์ที่สังคมโลกต้องการให้เกิดขึ้นและนำมาใช้เพื่อลด บรรเทา และแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะ ปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง ช่วยสร้างคุณค่าและจิตสำนึกทางปัญญา วัฒนธรรม และจริยธรรมทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมือง ทำให้มีความเป็นธรรมในสังคม มีความโปร่งใส ได้รับการยอมรับและเชื่อถือ มีประสิทธิภาพ และคุณภาพมาตรฐานสูงขึ้น มีการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นภูมิคุ้มกันที่ทำให้มีความเข้มแข็งมีเสถียรภาพ มีความมั่นคงปลอดภัยทุกภาคของสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี หลักธรรมาภิบาล เป็นมาตรฐานสากลที่องค์กรและหน่วยงานทั่วไปต้องการให้เกิดขึ้น

ธรรมาภิบาล เป็นหลักการที่ทั้งองค์การสหประชาชาติ ธนาคารโลก และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ รวมทั้งธนาคารพัฒนาเอเชีย มีข้อสรุปร่วมกันว่าเป็นคุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา และกลุ่มประเทศยากจน และใช้เป็นเงื่อนไขในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศยากจน หรือประเทศ กำลังพัฒนา โดยกำหนดให้ประเทศที่ขอรับความช่วยเหลือต้องสร้างธรรมาภิบาลขึ้นในระบบบริหารจัดการของรัฐ เมื่อประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงเมื่อปี 2540 จนต้องขอความช่วยเหลือทางการเงินกู้และอยู่ภายใต้โครงการของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ เงื่อนไขดังกล่าวก็ได้ถูกนำมาใช้กับประเทศไทยด้วย แนวคิดธรรมาภิบาลได้รับการขานรับจากนักวิชาการ นักธุรกิจ นักบริหาร ปัญญาชน สื่อมวลชน และกลุ่มองค์กรต่างๆ และเรียกร้องให้รัฐบาลสร้างหลักธรรมาภิบาลแห่งชาติขึ้น รัฐบาลเห็นความจำเป็นจึงได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2542 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างระบบบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดี ขึ้นในระบบต่างๆ ของประเทศ ทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน ระบียบดังกล่าวกำหนดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการรับผิชอบ หลักความมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า หลักการดังกล่าวได้ถูกนำไปใช้เป็นหลักในการบริหารประเทศ เช่นในการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายปฏิรูปการศึกษาในมาตรา 9 กำหนดให้จัดโครงสร้างระบบ และกระบวนการ การจัดการศึกษา

(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2549 : 44) และได้กำหนดให้หลักธรรมาภิบาลเป็นยุทธศาสตร์ 1 ใน 5 กลุ่มยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ มุ่งเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคมอย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการ

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2549 : 52 - 53) หลักธรรมาภิบาล จึงเป็นหลักเกณฑ์การบริหารสถานศึกษา ตามวิถีทางประชาธิปไตย เป็นการบริหารที่มีความเป็นธรรม มีกฎเกณฑ์ที่ดีในการบำรุงรักษาบ้านเมือง และสังคมให้มีการพัฒนาครอบคลุมทุกภาคส่วนของสังคม รวมทั้งมีการจัดระบบองค์กรและกลไกต่างๆ ในส่วนราชการ องค์กรของรัฐ รัฐบาล การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และท้องถิ่น ตลอดจนองค์กรอิสระ (Independent Organization) องค์กรเอกชน กลุ่มชมรมและสมาคมต่างๆ ทั้งที่เป็นนิติบุคคล ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม (Civil Society) ดังนั้นธรรมาภิบาล จึงเป็นแนวทางในการจัดระเบียบเพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ของทั้งประเทศ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข และตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรม

จากการที่ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูสายผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ได้ร่วมแสดงความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา พบว่าครูผู้สอน บางคนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายงานไม่ชัดเจน ทำให้ไม่มีผู้รับผิดชอบงานโดยตรง ทำให้การบริหารงานขาดการร่วมมือในองค์กร ส่งผลให้งานไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยสำรวจความพึงพอใจของครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ว่ามีความพึงพอใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาหาทางเสริมสร้างความเข้าใจของครูผู้สอนต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูต่อสภาพการบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามสถานภาพ คือ เพศ และอายุ

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 100 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามสัดส่วน ตารางเครจซ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 90 คน

ตัวแปรในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตาม เพศ และอายุ ในการทำงาน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ แบ่งเป็น 6 ด้าน คือ

1.ด้านหลักนิติธรรม 2. ด้านหลักคุณธรรม 3. ด้านหลักความโปร่งใส 4. ด้านหลักความมีส่วนร่วม 5. ด้านหลักความรับผิดชอบ 6. ด้านหลักความคุ้มค่า

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวนทั้งสิ้น 90 คน โดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.67 – 1.00 และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของคอนบราค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน คือ 1. ข้อมูลส่วนบุคคล 2. เนื้อหาที่จะทำวิจัย โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติด้วย t-test แบบ Independent และ ANOVA (One-way analysis of variance) สำหรับตัวแปรคุณลักษณะการศึกษา และอาชีพ

ผลการวิจัย

1. ผลการการศึกษาของสภาพผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 90 คนพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุมากกว่า 40 ปี

2. ผลการศึกษความพึงพอใจของ ที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาโดยภาพรวมในทุกด้านอยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจ ของครูที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมและรายด้านพบว่ามีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจ ของครูที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมและรายด้านพบว่ามีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่าประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผลมี ดังนี้

1. ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นในด้านหลักนิติธรรมมากที่สุด รองลงมาคือด้านหลักความโปร่งใส รองลงมาคือด้านหลักความมีส่วนร่วม รองลงมาคือด้านหลักความรับผิดชอบรองลงมาคือด้านหลักคุณธรรมและอันดับสุดท้ายคือด้านความคุ้มค่า

ด้านที่ 1 ด้านหลักนิติธรรม โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีข้อตกลงหรือมีการประชุม ในการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร อาจเป็นเพราะหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม เป็นการปฏิบัติงานหรือการบริหารจัดการ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ กติกา ระเบียบข้อบังคับ ข้อตกลงในสถานศึกษาตามขอบข่ายภารกิจงาน 4 ด้านของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคำนึงผลที่เกิดขึ้นต่อนักเรียน ประชาชนเป็นสำคัญ ข้อตกลงต่างๆที่เป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตาม ดังนั้น การมีกฎ กติกา ระเบียบ ของสถานศึกษา และใช้ในการบริหารงานที่เป็นธรรม บริหารงานด้วยความเสมอภาค การตรงต่อเวลาของบุคลากร มีบันทึกข้อตกลงในการปฏิบัติงานหรือสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร และทุกคนปฏิบัติตามกฎ กติกา ระเบียบ ของสถานศึกษา ถือเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายที่ทุกคนต้องปฏิบัติตาม

ด้านที่ 2 ด้านหลักคุณธรรม ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ให้ความพึงพอใจระดับมาก เป็นอันดับต้นๆ ซึ่งตรงกับการรณรงค์ให้คนไทยเข้าร่วมโครงการคุณธรรมนำไทยของรัฐบาล และการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ คือ คุณธรรมนำความรู้ มุ่งสู่เศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นผู้บริหารต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ตามแนวทางการปฏิรูประบบราชการ ที่มุ่งหวังจะเห็นการจัดการศึกษาที่จะเอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สร้างความพึงพอใจแก่ประชาชนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ต้องรู้จักการบริหารบนความเปลี่ยนแปลง จึงจะบริหารงานให้ราบรื่นทันแก่เหตุการณ์และยุคสมัยซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจิระประภา อัครบวร (อ้างถึง ในปราชญา กล้าผจญ และพอดา บุตรสุทธีวงศ์, 2550) ว่าการบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change Management) คือการรักษาสมดุลของสรรพสิ่งเอาไว้ สิ่งต่างๆ ต้องเปลี่ยนแปลงไปเพื่อความอยู่รอด เพื่อธำรงรักษาไว้ นักบริหารต้องไม่ขัดขวางการเปลี่ยนแปลง และมีทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลง จูงใจพนักงาน ให้เห็นความเป็นปกติแห่งการเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับทางในการก้าวสู่ นักบริหารการศึกษาที่มีอาชีพของปราชญา กล้าผจญ (2545) ที่ว่าผู้บริหารมีอาชีพต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ ไกล ใฝ่หาชุมชน สนใจวิชาการ ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษาเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและการเป็นผู้บริหารมีอาชีพ เพื่อบรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษา คือพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

ด้านที่ 3 ด้านหลักความโปร่งใส ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ มีความพึงพอใจว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส เป็นการปฏิบัติงานหรือบริหารจัดการที่ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ใช้ระบบตรวจสอบภายในเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ตรงไปตรงมา มีความโปร่งใสในการตัดสินใจและมีการสื่อสารที่ดีตามขอบข่ายภารกิจงาน 4 ด้านของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นต่อนักเรียน และประชาชนเป็นสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก จึงให้ความสำคัญในด้านความโปร่งใส ความตรงไปตรงมาในการปฏิบัติราชการ สอดคล้องกับงานวิจัยของเกียรติยศ เอี่ยมคงเอก (2547, บทคัดย่อ) ที่พบว่าการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมาก และโดยเฉพาะด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ด้านที่ 4 ด้านหลักความมีส่วนร่วม ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ มีความพึงพอใจว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ด้านหลักความมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะการบริหารงานหรือบริหารจัดการของโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารสถานศึกษาได้เปิดโอกาสให้ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชาชนที่เกี่ยวข้อง รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามขอบข่ายภารกิจงาน 4 ด้านของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นต่อนักเรียน และประชาชนเป็นสำคัญ และจากการที่ผู้วิจัยได้เยี่ยมโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่าแต่ละโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างดี สังเกตได้จากชุมชนได้ช่วยกันสร้างอาคารเรียน สร้างอาคารเอนกประสงค์ สร้างห้องสมุดโรงเรียน สร้างสวนหย่อม มอบทุนอาหารกลางวัน และทุนการศึกษาให้กับนักเรียน และแต่ละปีผู้ปกครองนักเรียนที่ไปทำงานที่ต่างจังหวัด โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร ได้ร่วมกันจัดทำผ้าป่าเพื่อการศึกษาให้กับโรงเรียนอยู่เสมอ

ด้านที่ 5 ด้านหลักความรับผิดชอบ ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ มีความพึงพอใจว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานหรือการบริหารจัดการที่ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการดำเนินงาน บริหารอย่างมีประสิทธิภาพ เต็มความสามารถ ขอมรับผลดีผลเสีย มีระบบติดตามประเมินผล ตามขอบข่ายภารกิจงาน 4 ด้านของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นต่อนักเรียน และประชาชนเป็นสำคัญ ทำให้บุคลากรเห็นความสำคัญและร่วมรับผิดชอบร่วมกัน สอดคล้องกับอัญชลี โพธิ์ทอง (2548, 57) ที่ให้ความเห็นว่าบุคคลจะประสบความสำเร็จในการทำงานทุกสิ่ง ทุกอย่าง ต้องมีสัมพันธภาพกับทุกคนที่เกี่ยวข้อง โดยให้ความร่วมมือประสานงานกัน มีความจริงใจที่จะทำงานบนรากฐานของความรับผิดชอบร่วมกัน

ด้านที่ 6 ด้านหลักความคุ้มค่า ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ มีความพึงพอใจว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานหรือบริหารจัดการที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ทรัพยากรในการบริหารอย่างจำกัด ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและนักเรียนมีศักยภาพในการแข่งขันในระดับต่างๆ ตามขอบข่ายภารกิจงาน 4 ด้านของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นต่อนักเรียน และประชาชนเป็นสำคัญ

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามเพศพบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้คือ ครูในโรงเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งเพศชายและเพศหญิง ต่างก็มีความพึงพอใจว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาเป็นหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เมื่อนำมาใช้ในสถานศึกษาก็จะทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงมีความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาล เมื่อผู้บริหารนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา เพื่อให้งานสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากร จากทุกๆ ฝ่าย และต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานเป็นสำคัญ จึงทำให้ผู้บริหารนำเอาความรู้ ความสามารถและความถนัดของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้ง เพศชาย และเพศหญิง มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างมีประสิทธิภาพในระยะเวลาและทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด สอดคล้องกับผลการวิจัยของนิคม สมจิตร (2548, บทคัดย่อ) ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูจำแนกตามเพศทั้งภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูตามอายุทั้งภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของ ครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามเพศพบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะครู ที่มีอายุต่างกัน อาจมีทักษะในการตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกัน และทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ทุกคนมีการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่ทันสมัย มีวิสัยทัศน์ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ติดตามข่าวสารบ้านเมืองอยู่ตลอดเวลา จากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสิ่งพิมพ์อื่นๆ สถานศึกษาก็มีการบริการสื่อเทคโนโลยีให้กับครูและนักเรียนได้สืบค้นข้อมูลอย่างทั่วถึง ครูที่มีอายุน้อยจะเป็นครูที่ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยสืบค้นข้อมูลด้วยอินเทอร์เน็ต ได้เป็นอย่างดี ครูที่มีอายุมากก็พยายามพัฒนาตนเองเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่อยู่ตลอดเวลา พยายามเรียนรู้การใช้สื่อเทคโนโลยีจากครูที่มีอายุน้อยกว่า ทำให้ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีอายุต่างกัน รับทราบข้อมูลข่าวสาร รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษามีความเข้าใจหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นอย่างดี เมื่อผู้บริหารนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษาจึงทำให้ครูมีความพึง

พอใจไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับคำบรรยายกระบวนการวิชา EA 6137 การจัดและการพัฒนาองค์การทางการศึกษาของ ภาวิดา ชาราศรีสุทธิ (2549) ที่ว่าการกิจของผู้บริหารสถานศึกษาคือจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ให้พอเพียง จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสภาพการทำงาน จัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศมาให้ครูอาจารย์ใช้ประกอบการทำงาน และการเรียนการสอน และตัวผู้บริหารสถานศึกษาที่ครูอาจารย์ยอมรับต้องเป็นบุคคลที่บริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา จะต้องดำเนินการ ให้ครบทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า เมื่อมีหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาแล้ว ทำอย่างไรให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

2. ควรมีการประชาสัมพันธ์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ให้ผู้ปกครองทราบ เพราะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา มีความสำคัญต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ถ้าเกิดความเข้าใจตรงกันจะทำให้การบริหารงานในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. ควรมีการศึกษารูปแบบหรือวิธีการเสริมสร้างการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา เพื่อให้ทราบรูปแบบหรือวิธีการเสริมสร้างการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.

กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. และที่ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545.

กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2547, หน้า 122). ความพึงพอใจในการทำงาน. เอกสารประกอบการสอน. มหาวิทยาลัยบูรพา.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2542, หน้า 775). ความหมายของความพึงพอใจ ของมนุษย์.

เอกสารประกอบการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- พิรพงษ์ พงศ์ศาสตร์. (2549). การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- ไพโรจน์ พรหมสาส์น. (2541, กรกฎาคม). การบริหารงานที่ดีมีประสิทธิภาพ.
พัฒนาชุมชน, 37(6), : 15-19 .
- ไพศาล ตั้งสมบูรณ์. (2548). การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภาวิดา ธาราศิริสุทธิ. (2549). ภาวะผู้นำและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารการศึกษา.
พิมพ์ครั้งที่ 3. ม.ป.ท.
- ภาวิดา ธาราศิริสุทธิ และคณะ. (2549). การศึกษาอิสระ. พิมพ์ครั้งที่ 3. ม.ป.ท.
- รอง ปัญต์งกา. (2548). พฤติกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัด
อุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สมบูรณ์ สุริยวงศ์. (2548). วิจัยและสถิติทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ :
ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- อัญชลี โพธิ์ทอง. (2548). คู่มือการบริหารมนุษยสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : มิตรภาพ
การพิมพ์และสตีวดีโอ.